

KVARTERET SPERLINGENS BACKE

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i fastigheten Sperlingens Backe 56, del av L2015:7789/RAÄ-nr Stockholm 103:1, Stockholms kommun och län

DENNIS BERNHUS

Rapporter från Arkeologikonsult 2020:3352

ARKEOLOGIKONSULT
Optimusvägen 14
194 34 Upplands Väsby
Tel: 08-590 840 41

www.arkeologikonsult.se

OMSLAGSBILD: Sperlingens backe 56, Grev Turegatan, lokal Sperlingens backe 34 och kolonnen framför Sturegallerians östra ingång.

ALLMÄNT KARTMATERIAL:

Fastighetskartan: © Lantmäteriet Dnr: 50007066_140003
Terrängkartan, samt GSD–Översiktskartan: Lantmäteriet (CC0)

© Arkeologikonsult 2020

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.
Villkor finns tillgänglig på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

KVARTERET SPERLINGENS BACKE

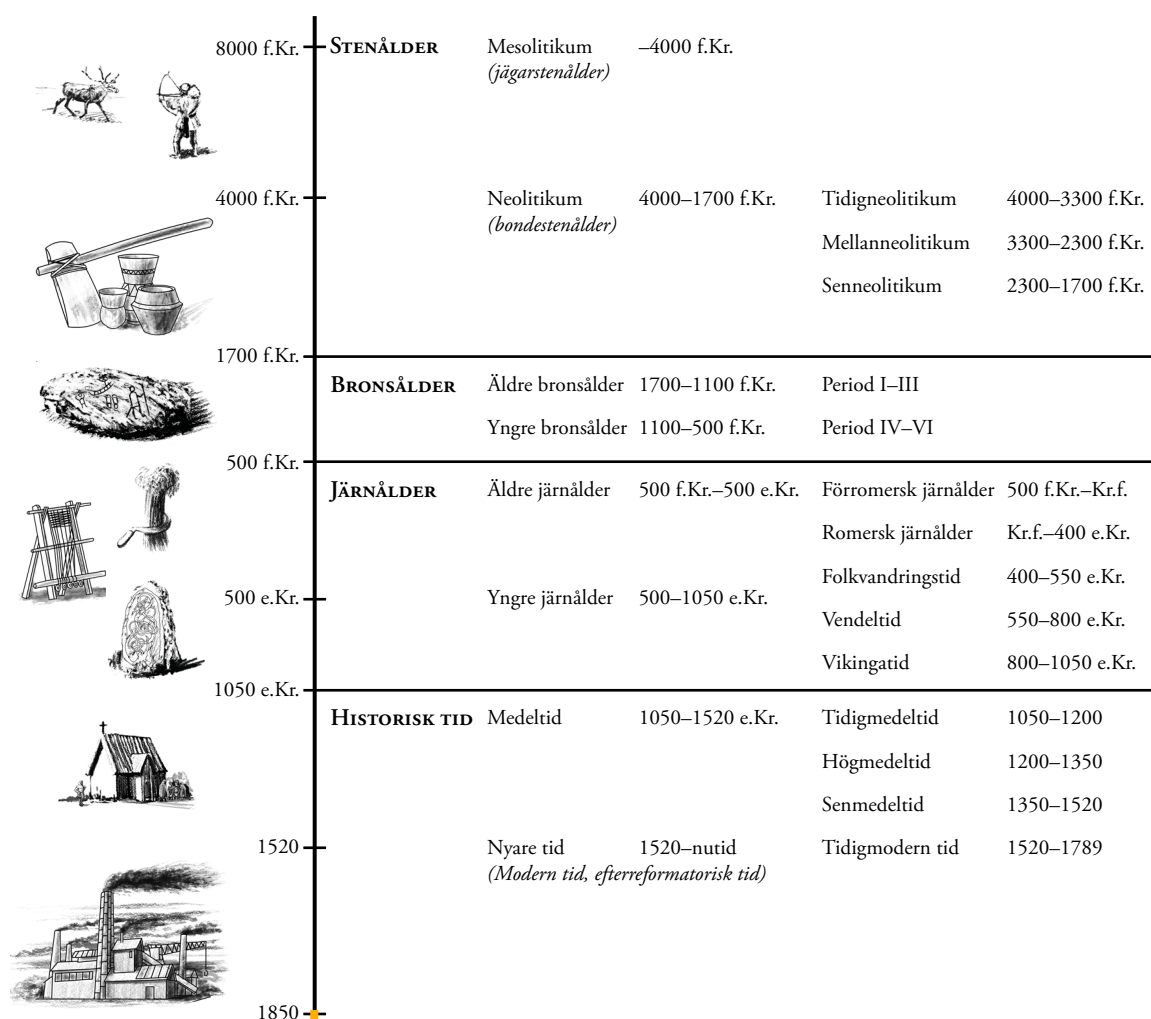
Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
i fastigheten Sperlingens Backe 56, del av L2015:7789/
RAÄ-nr Stockholm 103:I, Stockholms kommun och län

DENNIS BERNHUS

Rapporter från Arkeologikonsult 2020:3352

ARKEOLOGISK PERIODINDELNING

ANTIKVARISK BEDÖMNING

Antikvarisk bedömning anger hur man enligt kulturmiljölagen (1988:950), och till viss del även skogsvårdslagen (1979:429), bedömt lämningen och dess eventuella lagskydd vid registreringstillfället. Den slutgiltiga bedömningen görs alltid av Länsstyrelsen.

Fornlämning är en lämning som omfattas av skydd enligt kulturmiljölagen. För att en lämning ska kunna bedömas som fornlämning krävs att den tillkommit före 1850, är en lämning efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och som är varaktigt övergiven. Det är förbjudet att utan tillstånd från länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut eller på annat sätt ändra eller skada en fast fornlämning.

Möjlig fornlämning innebär att man vid registreringstillfället inte kunnat ta ställning till om lämningen är en fornlämning

eller inte. Lämningen måste vara bekräftad i fält. Möjlig fornlämning kan även anges för en lämning som har undersökts i samband med en arkeologisk undersökning, men där man inte fastställt lämningens utbredning.

Övrig kulturhistorisk lämning används för kulturhistoriska lämningar som har tillkommit efter 1850, men som ändå anses ha ett antikvariskt värde. Bedömningen används även för vissa lämningar som inte uppvisar fysiska spår, till exempel fyndplats eller plats med tradition.

Ingen antikvarisk bedömning används för lämningar som blivit helt borttagna genom en arkeologisk undersökning eller förstörda. Inget skydd enligt kulturmiljölagen kvarstår. Lämningar som endast är kända via kartmaterial, skriftlig eller muntlig källa och inte har kunnat återfinnas i fält, kan inte heller ha en antikvarisk bedömning.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING.....	7
INLEDNING	7
BAKGRUND	7
Historisk Bakgrund	7
Tidigare Undersökningar	8
GENOMFÖRANDE OCH METOD	10
RESULTAT	10
Sperlingens backe, lokal 31	10
Sperlingens backe, lokal 41	12
Sperlingens backe, lokal 32	14
Sperlingens backe, lokal 23	15
Sperlingens backe, lokal 51	16
DISKUSSION OCH SLUTSATS.....	17
REFERENSER	19
Litteratur	19
Bildmaterial	19
Historiska kartor	19
ADMINISTRATIVA UPPGIFTER.....	20
BILAGOR	21
Bilaga 1. Fyndtabell	21

SAMMANFATTNING

Arkeologikonsult har utfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning inom fastigheten Sperlingens backe 56 i Stockholms stad. Anledningen var att Sweco Civil AB hade ansökt om att få göra provgropar för undersökning av befintliga grundläggningar och grundmurar inom fastigheten. Syftet var att dokumentera berörda delar av fornlämningen och preliminärt bedöma dess datering, innehåll och kunskapspotential. Totalt grävdes tio

stycken provgropar. Sammanfattningsvis visar resultatet från schaktningsövervakningarna att materialet i provgroparna härrör från återdeponerade arkeologiska massor. Dessa massor har högst troligt grävts ur under den tidigare bebyggelseutvecklingen på Östermalm i slutet av 1800-talet. I två av provgroparna framkom även grundmurar från 1800-talets bebyggelsefas.

INLEDNING

Arkeologikonsult utförde i mars månad 2020 en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning inom fastigheten Sperlingens backe 56 i Stockholms stad efter beslut av Länsstyrelsen i Stockholms län (431-59042-2019). Platsen för undersökningen ligger inom fornlämning L2015:7789/RAÄ-nr Stockholm 103:1 som utgör Stockholms medeltida stadslager (figur 1). Anledningen till schaktningsövervakningen var att Sweco Civil AB hade ansökt om att få göra provgropar för geotek-

niska och strukturella undersökningar vid befintliga grundläggningar och grundmurar inom fastigheten Sperlingens backe 56. De planerade provgroparna skulle grävas ner till ett djup av cirka 2 meter under befintligt källargolv. Syftet med schaktningsövervakningen var att med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera och analysera de provgropar som grävdes och preliminärt bedöma dess datering, innehåll och kunskapspotential.

BAKGRUND

Historisk Bakgrund

Området för dagens Sturegalleria och kvarteret Sperlingens backe på Östermalm bestod fram till 1640-talets regleringsplan främst av odlingsmark. Även två av flottans längre repslagarbanor ska ha legat i detta kvarter, intill det äldre vattendraget kallat Rännilen (figur 2). Allteftersom Stockholms befolkning ökade, uppstod ett stort behov av bostäder. Under regleringen av Norrmalm på 1640-talet

förändrades även det så kallade Ladugårdslandets bebyggelse (dagens Östermalm). Under 1800-talets senare hälft beslöts det att Ladugårdslandet skulle urbaniseras. En övervägande trähusbebyggelse skulle rivas och ge plats åt en modernare stadsdel av sten. Flerbostadshus byggdes i nyrenässans och jugendbarock stil. Vid en omröstning i stadsfullmäktige 1885 bytte även Ladugårdslandet namn till dagens Östermalm (Bernhus 2019; Boström 2008; Gustavsson 2019 & Olsson 2014).

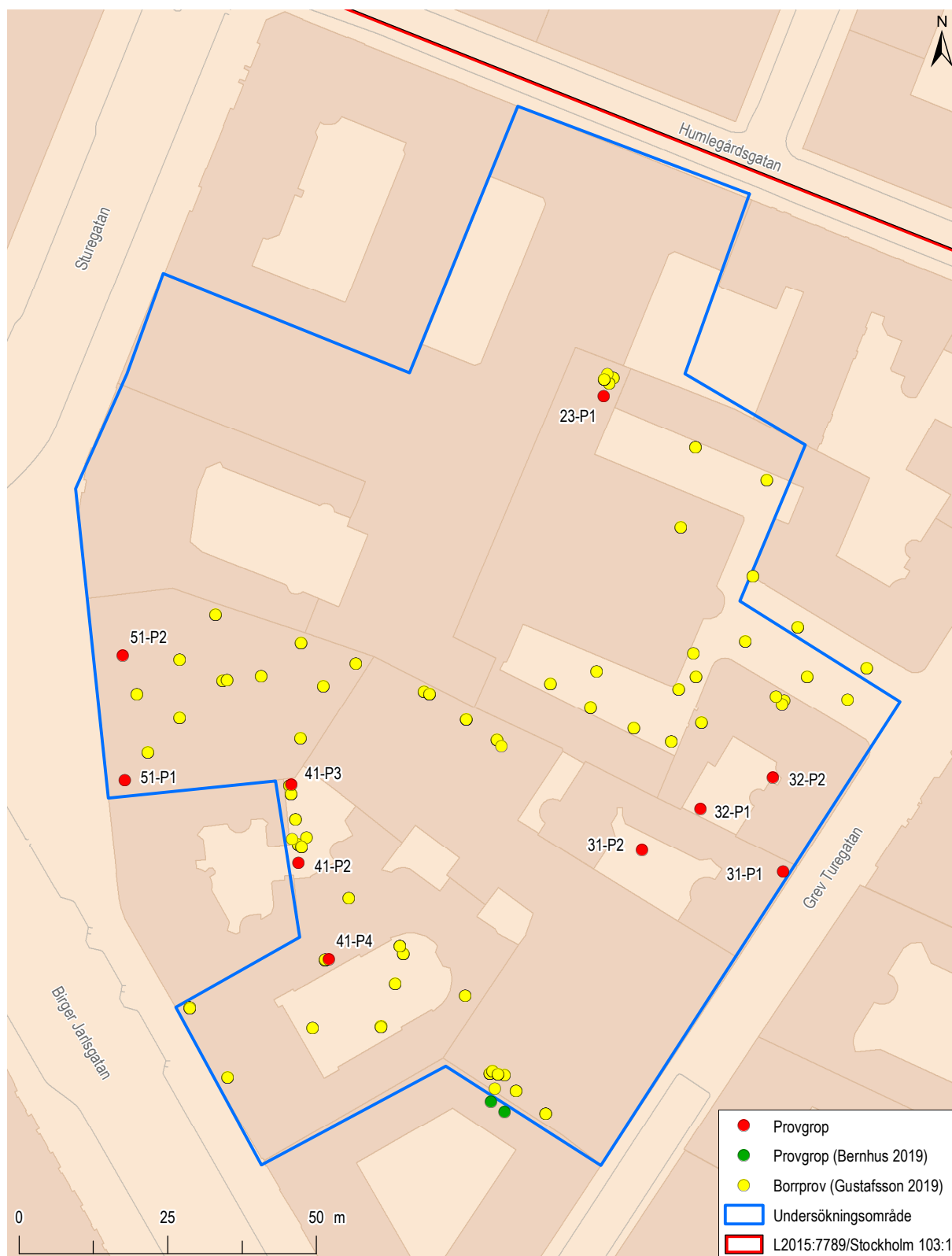

Figur 2. Karta över flottans repslagarbanor år 1642 och sedermera kvarteret Sperlingens backe. Skala 1:5 000. Karta hämtad från Stockholms stadsarkiv.

Tidigare Undersökningar

Vid två tidigare tillfällen har arkeologiska undersökningar utförts inom kvarteret Sperlingens backe (figur 3). I maj månad 2019 utfördes en schaktningsövervakning i form av provgrovsgrävning inom Sperlingens backe 47 (Bernhus 2019). Under våren och sommaren samma år utfördes även en analys av borrhprover inom Sperlingens backe 56 (Gustafsson 2019). Vid schaktningsövervakningen av Sperlingens backe 47 påträffades raseringslager, stenfunda-

ment, träplank samt träpåle efter grundförstärkning. Lämningarna tolkades som bebyggelselämningar från sent 1800-tal och inget av arkeologiskt intresse framkom (Bernhus 2019:9f). Vid analysen av borrhkärnorna från schaktningsövervakningen vid Sperlingens backe 56 påträffades i ett fåtal prover indikation på möjliga kulturlager eller konstruktioner. Materialet från borrhkärnorna tolkades komma från samma bebyggelsefas som vid undersökningarna av Sperlingens backe 47 (Gustafsson 2019:10).

Figur 3. Undersökningsområdet med de två provgropar som grävdes i Sperlingens backe 47 (Bernhus 2019). Samt de borrprover som gjordes inom undersökningsområdet (Gustafsson 2019). Provgropar markerade i rött är från den aktuella undersökningen. Mot bakgrunden Fastighetskartan, skala 1:1 000.

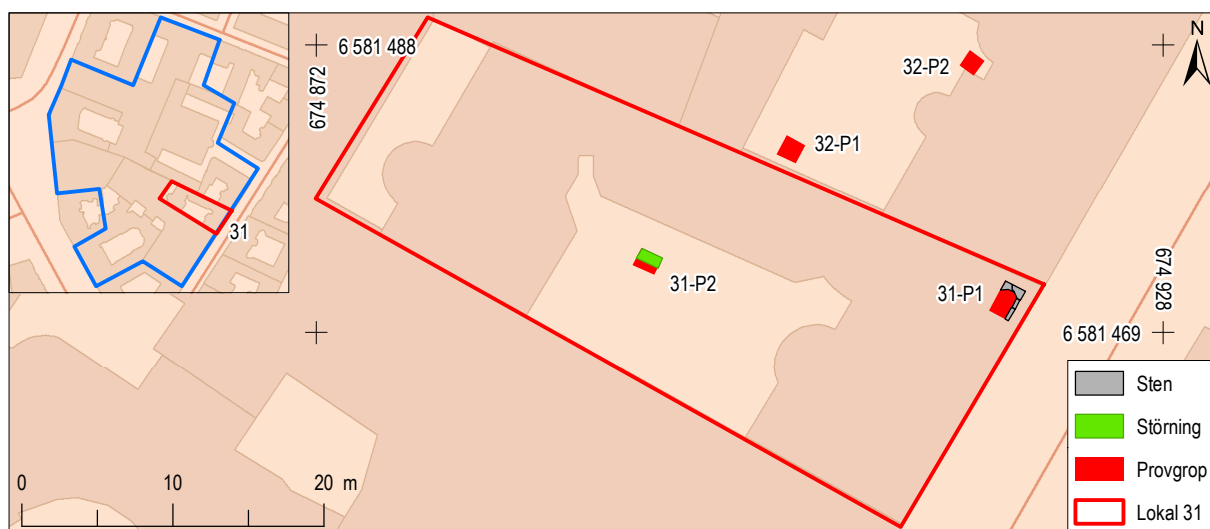
GENOMFÖRANDE OCH METOD

Undersökningen inleddes med en övergripande arkiv- och kartstudie för att sammanställa en översiktlig fornlämningsbild över området Sperlingens backe.

Platsen för provgroparna låg inom källarutrymmena till fastigheten Sperlingens backe 56 i lokalerna 23, 31, 32, 41 och 51. Totalt grävdes tio stycken provgropar i de olika lokalerna till fastigheten under mars månad 2020. De undersökta provgroparna benämns här efter projektets (Sweco Civil AB) ursprungliga beteckning av provgroparna Provgro-

parna var av en storlek från cirka 1,5 x 1,1 meter till cirka 2 x 2 meter och grävdes ner till ett djup på cirka två meter från befintlig marknivå. På grund av källarlokalernas svårtillgänglighet grävdes majoriteten av provgroparna för hand och endast ett fåtal med maskinunderstöd. Inmätningarna av schakten gjordes för hand och digitaliserades sedan från befintligt ritningsunderlag. Fynd som framkom dokumenterades för att översiktligt kunna datera materialet i provgroparna.

RESULTAT

Figur 4. De provgropar som schaktades vid Sperlingens backe, lokal 31 (markerad). Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:500. Översikt med samma karta i skala 1:5000.

Sperlingens backe, lokal 31

31-P1

Provgropens storlek var 2,25 x 1,4 meter och låg i nordvästlig till sydöstlig riktning (figur 4). Direkt under golv framkom raseringsmassor med murbruk och tegel. Ett större stenfundament av 1 x 0,85 meter framkom på 0,3 meters djup från befintligt betonggolv (figur 5).

Källarrummets östra och norra väggar var uppförda direkt på stenfundamentet. Stenarna hade en storlek av cirka 1 x 0,8 x 0,4 – 0,5 x 0,25 x 0,4 meter. På grund av fundamentet behövde provgropen förlängas ytterligare cirka 0,6 meter åt söder. Efter vidare schaktning framkom ytterligare två skikt av sten till detta fundament med samma storlek som det övre skiktets murstenar. Detta gav fundamentet en sammanlagd höjd på cirka 1,2 meter och gick ner till

ett djup av cirka 1,5 meter från källargolvets nivå. Under detta stenfundament framkom en möjlig rustbädd. På grund av den stora mängd vatten som fyllde gropen samt att rustbädden enbart iakttogs i schaktvägen under stenfundamentet kunde den ej dokumenteras. Resterande yta av provgropen bestod av ett utfyllnadslager av raseringsmassor. Detta utgjordes av tegelsten, tegelkross och murbruk blandat med en del betongklumpar de första 0,3 meterna. Materialet övergick sedan till en mer mörkbrun och siltig jord blandad med lera till ett djup av 0,7 meter. Massorna började då enbart bestå av lera och fortsatte så ner till ett djup av 1,6 meter. Vatten framkom på ett djup av 1,3 meter. Befintlig golvnivå låg på cirka + 1,74 m ö h. Schaktning fortsatte genom vatten och lera ner till den grundpåle som skulle provtas på ett djup av cirka 1,8 meter (figur 5).

31-P2

Provgropens storlek var 1,58 x 1,2 meter och låg i nordvästlig till sydöstlig riktning (figur 4). Provgropen grävdes intill en befintlig bärande betongpelare. Fundamentet för denna betongpelare hade en vertikal lutning åt sydväst och gick ner två meter i provgropen under marknivå. På 0,2 meter framkom vatten. Betongfundamentets vertikala lutning medförde en markant förminskning av provgropens bottenyta (figur 6). En tidigare fas av det befintliga huset påträffades och majoriteten av massorna tolkas som återdeponerat material. Inget av arkeologiskt intresse påträffades.

Direkt under befintligt betonggolv framkom ett 0,3 meter tjockt lager av packad tegelsten och murbruk. Lagret innehöll både hela, trasiga och krossade tegelstenar. De hela tegelstenarna framkom främst i det södra hörnet av provgropsväggen och var 0,3 x 0,13 x 0,07 meter stora. Ett fåtal tegelstenar låg på rad och i skift på upp till tre stenar vilket indikerar att de låg på ursprunglig plats. Efter cirka en meter av sydvästra provgropsväggen bröts denna möjliga rad tegelsten utav två medelstora stenar 0,3 x 0,4 meter stor. På ett djup av 0,4 meter framkom lera blandat med tegelkross och murbruk. Efter cirka 0,1 meter följde enbart lera ner till schaktbotten på två meters djup. På ett djup av cirka 1,75 meter började vatten framträda i provgropen.

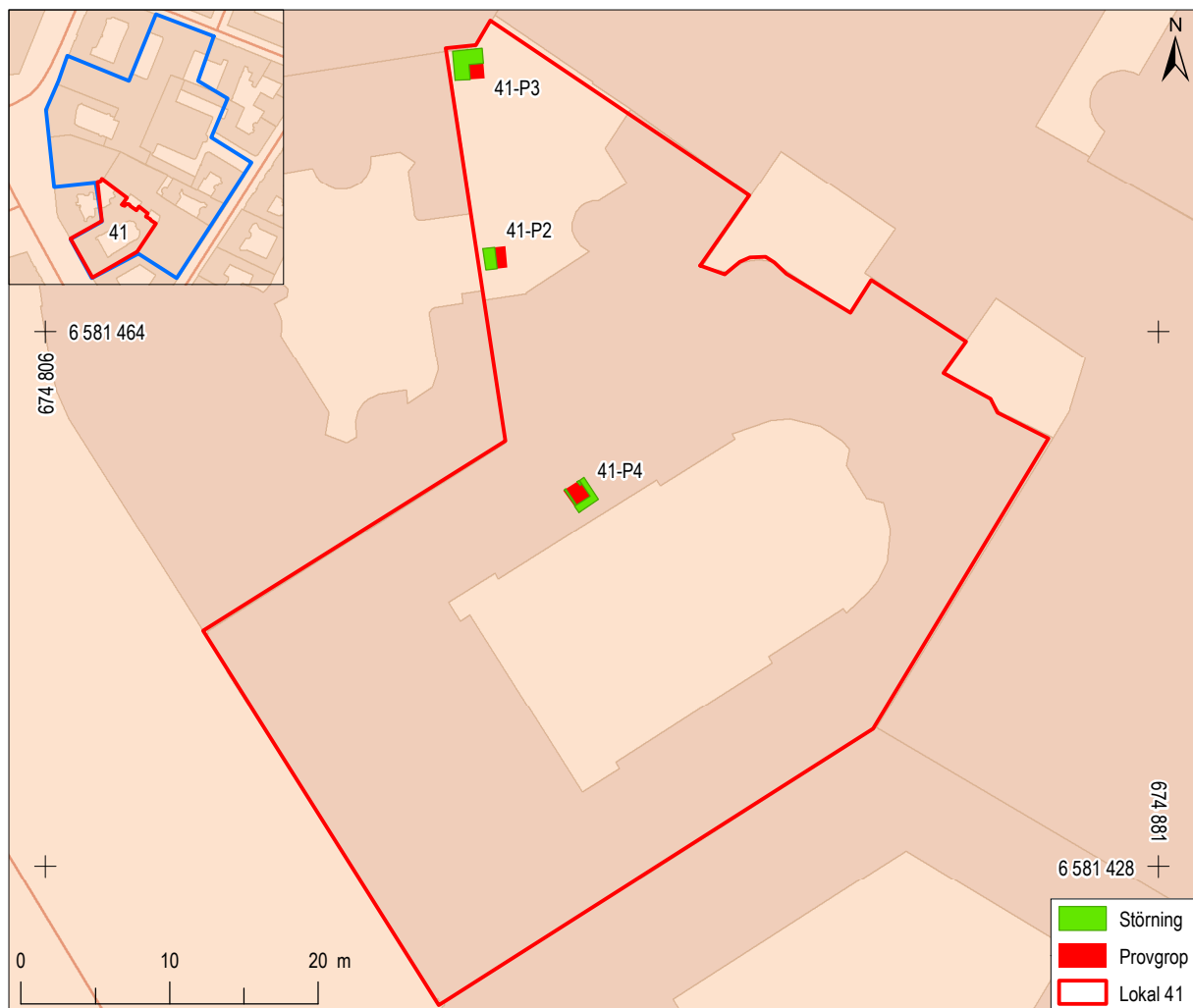

Figur 5. Fotografi taget från nordväst av provgrop 31-P1 med den stenmur som framkom. På bilden kan man se två skikt av sten i muren och ett tredje skikt som yttar sig under vattnet. Under detta skikt sten framkom en rustbädd för muren.

Figur 6. Sektion av den sydöstra schaktväggen i provgrop 31-P2, djup 2 meter. På bilden kan man se att massorna i provgropen ligger upp emot det vertikala betongfundamentet som skär av halva provgropens undersökningsyta. Fotografi taget från nordväst.

Tegelstenarna kan möjligen ha tillhört ett äldre tegelgolv eller en raserad mur, troligen tillhörande ett tidigare skede av samma hus. På grund av det större betongfundament som framkom i provgropen bör majoriteten av massorna vara återdeponerade. Lagret med tegelsten tolkas som återanvända för utjämning under det befintliga betonggolvet.

Figur 7. De provgropar som schaktades vid Sperlingens backe, lokal 41 (markerad). Mot bakgrund av Fastighetskartan i skala 1:500. Översikt med samma karta i skala 1:5 000.

Sperlingens backe, lokal 41

41-P2

Provgropens storlek var 1,5 x 1,45 meter och låg i nord till sydlig riktning (figur 7). Provgropens västra vägg låg i anslutning till en befintlig bärande vägg. Denna vägg stod på ett betongfundament med vertikal lutning ned i gropen vilket medförde en markant förminskning för undersökningsytan. Provgropens yta i botten låg på 0,9 x 1,45 meter. Inget av arkeologiskt intresse påträffades.

Det översta skiktet av provgropen bestod av sand. Under sanden framkom ett äldre betonggolv som låg på raseringsmassor av tegel, tegelkross och en grusig silt blandad med lösa betongklumpar följt av

lera. Leran fortsatte ner till ett djup av 2 meter vilket var slutdjupet för provgropen. Detta motsvarade ett djup på cirka – 0,3 meter under 0 m ö h. Grundvatten framkom på ett djup av cirka 1,3 meter från befintlig marknivå (figur 8). Betongfundamentet låg på ett djup av 1,5 meter från befintlig marknivå. Under betongfundamentet bestod massorna i provgropen enbart av lera.

41-P3

Provgropens storlek var 2 x 2 meter och låg i nord till sydlig riktning (se figur 7). Gropen låg i ett hörn mellan två bärande väggar med ett avstånd på cirka 11 meter i nordlig riktning från provgrop 41-P2. I provgropen påträffades inget av arkeologiskt intresse.

Den västra väggen i 41-P3, var samma bärande vägg som provgrop 41-P2 låg vid och precis som vid den provgropen framkom det vertikala betongfundamentet även vid denna grop. Då provgropen låg i ett hörn mellan två bärande väggar, framkom ännu ett vertikalt betongfundament längs den norra väggen. Detta medförde en total minskning av provgropens botten till 1 x 1 meter.

Provgropen grävdes från befintlig marknivå på + 1,7 meter, ner till ett djup på cirka 1,8 meter. Vilket motsvarar ett djup på cirka - 0,1 meter över havet. Vatten började framträda i provgropen på ett djup av cirka 1,25 meter. Detta motsvarade ett djup på + 0,45 m ö h. På grund av de två vertikala betongfundamenten som gick ner till ett djup av 1,5 meter från befintlig marknivå bör massorna i provgropen ha utgjorts av återfyllt material. Detta på grund av att massorna låg uppe på och emot betongfundamenten (figur 9). På grund av den stora mängd vatten som strömmade in i provgropen, var det relativt svårt att avgöra ifall de sista 0,3 meterna bestod utav omrörda massor. En del trärester framkom närmare botten och tolkades tillhöra träformen från när betongfundamentet gjutits.

41-P4

Provgropens storlek var 1,8 x 1,6 meter och låg i nordvästlig till sydöstlig riktning (se figur 7). Provgropen var grävd vid ett tidigare skede och övertäckt av en plywoodskiva. Under plywoodskivan påträffades rörledningar som stack ner i provgropens norra hörn och låg längs provgropens sydvästra schaktvägg. Precis som vid de tidigare provgroparna påträffades vertikala betongfundament för befintliga väggar även i denna grop. Provgropen bestod enbart av påförda massor, högst troligt från nämnda rörläggning samt från schaktning av betongfundamenten (figur 10). Inget av arkeologiskt intresse påträffades.

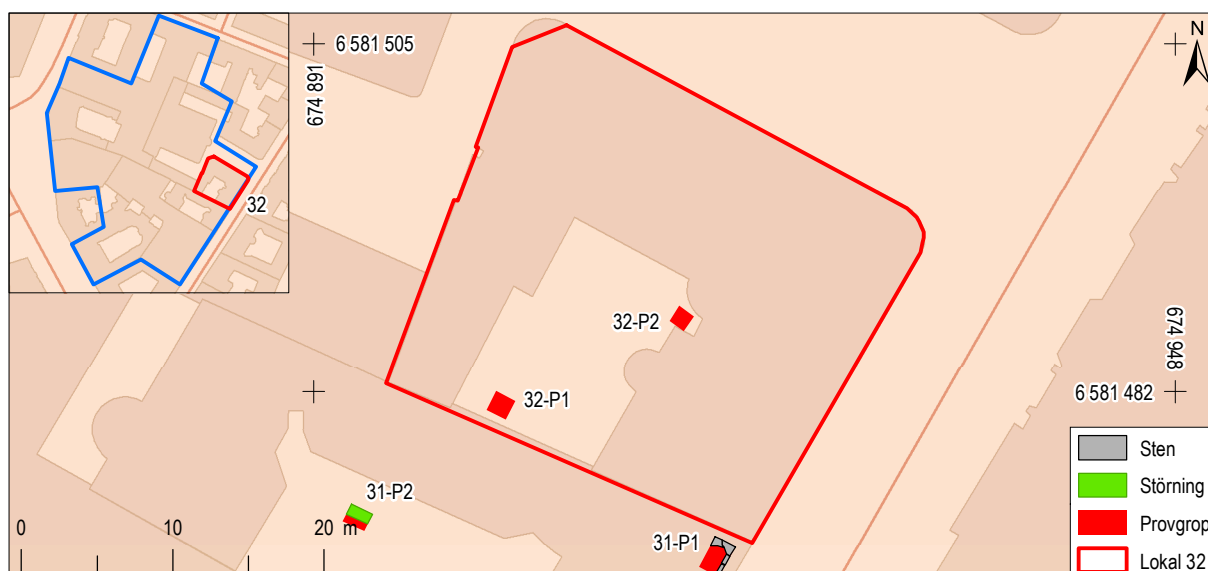
Figur 8. Fotografi taget från norr av botten på provgrop 41-P2.

Figur 9. Fotografi taget från söder av bottendjup i provgrop 41-P3.

Figur 10. Fotografi taget från sydväst av schaktbotten i provgrop 41-P4.

Figur 11. De provgropar som schaktades vid Sperlingens backe, lokal 32 (markerad). Mot bakgrund av Fastighetskartan i skala 1:500. Översikt med samma karta i skala 1:5000.

Sperlingens backe, lokal 32

32-P1

Provgropens storlek var 1,4 x 1,4 meter och låg i nordostlig till sydvästlig riktning (figur 11). Första metern av provgropen bestod enbart av diverse störningar som betong, makadam och isolering för rörledningar. Vid sydvästra väggen sträckte sig dessa störningar ner till slutdjup för provgropen på 2 meter under befintlig marknivå (figur 12). Under vidtog ett blandat material med tegel, grus, sten, silt och lera för att sedan övergå till att enbart bestå av lera. Vatten började framträda på ett djup av 1,3 meter från befintlig marknivå. Inget av arkeologiskt intresse påträffades.

32-P2

Provgropens storlek var 1,2 x 1,2 meter och låg i nordostlig till sydvästlig riktning (se figur 11). Det översta 0,6 meterna bestod enbart av betong och makadam. Övrigt material i provgropen tolkades som återdeponerat. Det framkom två äldre murstenar i det återdeponerade materialet. Längs provgropens alla sidor framkom betongfundament till dagens bärande väggar (figur 13). Inget av arkeologiskt intresse påträffades.

Figur 12. Fotografi taget från nordväst av provgrop 32-P1 på ett djup av ca 1,3 meter. Höger i bild av provgropens sydvästra schaktvägg kan man se de recenta störningar som gick längs hela sydvästra schaktväggen ner till botten på cirka 2 meter.

Figur 13. Fotografi taget från nordväst av botten i provgrop 32-P2. Träplank ovan betongfundament samt recent störning av isolering längs med provgropens sydöstra schaktvägg.

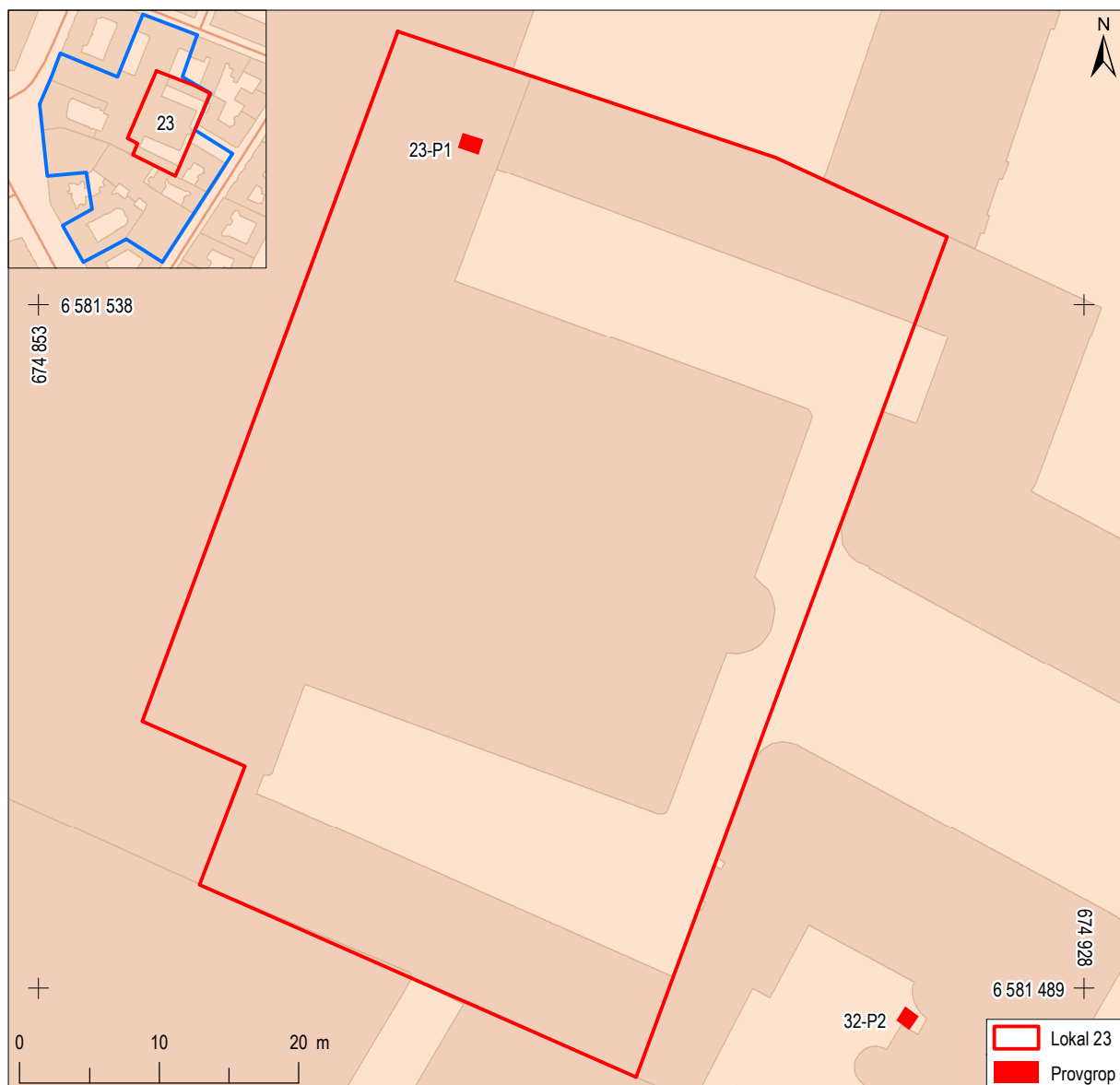
Sperlingens backe, lokal 23

23-P1

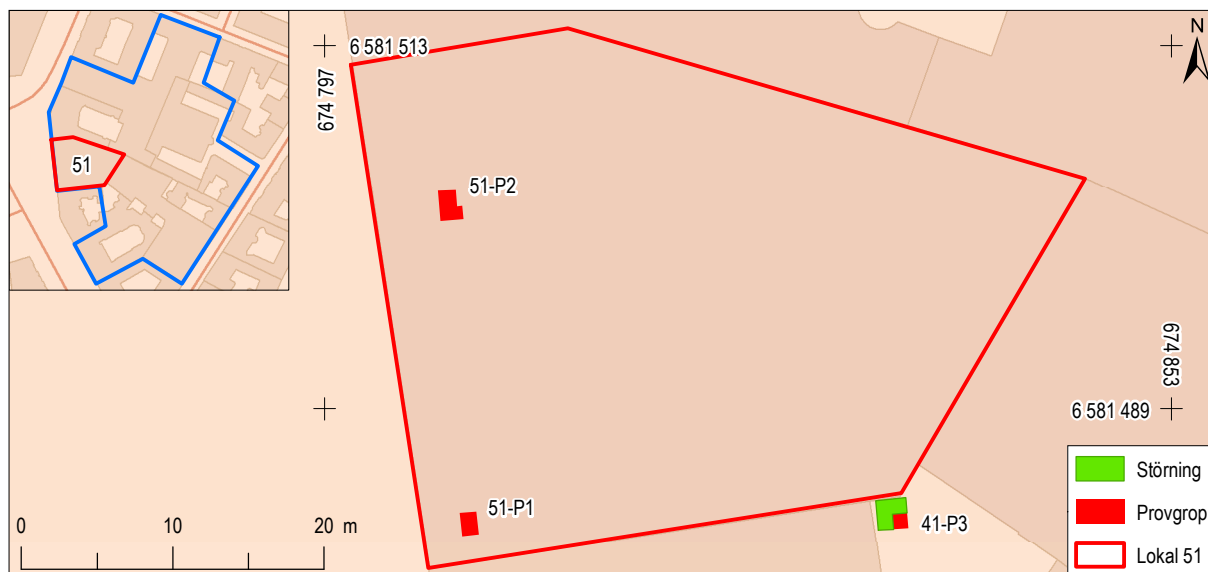
Provgropens storlek var 1,5 x 1,1 meter och låg i västlig till östlig riktning (figur 14). Det översta skiktet bestod utav 0,4 meter betong och makadam från dagens stående byggnad. Under framkom ett upp till 0,2 meter tjockt utfyllnadslager innehållande enstaka tegelstenar (figur 15). Under teglet framkom en större sten löst bland massorna. Under stenen övergick massorna till en mer grusig silt cirka 0,4 meter tjock, följt av en mer steril lera. Vatten framträdde på 1,3 meters djup från befintlig marknivå. Detta motsvarar ett djup på cirka + 0,4 m ö h. Inget av arkeologiskt intresse påträffades

Figur 15. Bottendjup i provgrop 23-P1. Vatten framkom på ett djup av 1,2 meter under befintlig golvnivå. Fotografi taget från syd sydväst.

Figur 14. Den provgrop som schaktades vid Sperlingens backe, lokal 23 (markerad). Mot bakgrund av Fastighetskartan i skala 1:500. Översikt med samma karta i skala 1:5000.

Figur 16. De provgropar som schaktades vid Sperlingens backe, lokal 51 (markerad). Mot bakgrund av Fastighetskartan i skala 1:500. Översikt med samma karta i skala 1:5000.

Sperlingens backe, lokal 51

51-P1

Provgropens storlek var 1,5 x 1,1 meter och låg i nord till sydlig riktning (figur 16). Under det 0,2 meter tjocka betonggolvet framkom ett utfyllnadslager, 0,4 meter tjockt, bestående av en grusig silt med tegelkross. Under denna utfyllnad framkom en stor mängd packad sten som fortsatte ner till ett djup av cirka 1,4 meter. Grundvatten framkom redan på en meters djup. På ett djup av 1,20 meter framkom två större fundamentstenar (0,75 x 0,6 x 0,2) i södra delen av provgropen. Troligen tillhörde fundamentstenarna den befintliga stenmuren som var lokaliserad längs hela provgropens södra schaktvägg (figur 17). Inget av arkeologiskt intresse framkom.

51-P2

Provgropens storlek var 2 x 1,5 meter och låg i nord till sydlig riktning (se figur 16). Provgropen låg på en marknivå av + 0,6 m ö h. Under betonggolvet, 0,2 meter tjockt, framkom enbart makadam samt grundvatten på ett djup av + 0,4 m ö h. Inget av arkeologiskt intresse påträffades.

Figur 17. Fotografi taget från norr av provgrop 51-P1 och en stående stenmur som framkom i provgropens södra schaktvägg.

DISKUSSION OCH SLUTSATS

Schaktningsövervakningen av provgroparna som grävdes till fastigheten Sperlingens backe 56 utfördes i källarutrymmena till lokalerna 23, 31, 32, 41, och 51. Lokal 23 var den nordligaste och bestod av en provgrop. I den östra delen av området till Sperlingens backe grävdes fyra provgropar, två i vardera lokal till Sperlingens backe 31 och 32. Längst västerut i lokal 51 grävdes två provgropar och strax söder om dessa grävdes tre provgropar tillhörande lokal 41.

Vid schaktningsövervakningarna för provgroparna som grävdes vid Sperlingens backe 56 framkom likartade massor som vid de två tidigare undersökningarna. Provgrop 23-P1 var den enda provgrop som grävdes på en plats där ett av de tidigare borrhövrarna hade gett indikationer på ett arkeologiskt material (figur 14). Tolkningen av materialet i denna grop stämmer bra överens med borrhövrarna. Raseringsmassorna har troligen tillhört en tidigare fas av bebyggelselämningar från sent 1800-tal. I sju av provgroparna framkom betongfundament tillhörande 1900-talets bebyggelse, vilket tydligt påverkat arkeologiska kulturlager. Det var tydligt hur äldre material låg upp emot betongfundamenten (se t ex. figur 6 och 9). Detta uppstår när man vid ett tidigare skede grävt bort materialet för att sedan återdeponera och använda sig av samma massor för en utfyllnad och utjämning. Vid två av provgroparna 31-P1 och 51-P1 framkom större stenfundament (figur 5 &

17). Stenfundamenten har bevarats och ingår som fundament till dagens väggar. Även detta indikerar en återanvändning av det arkeologiska materialet.

Sammanfattningsvis har resultatet från schaktningsövervakningen av Sperlingens backe 56 kunnat stärka tidigare tolkningar. Majoriteten av de provgropar som grävdes visar tydliga indikationer på att materialet består av återdeponerade arkeologiska massor. Dessa har högst troligt grävts ur för att sedan återdeponeras under den tidigare bebyggelseutveckling som skedde på Östermalm i slutet av 1800-talet. På ett fotografi från 1909 syns det hur man har dikat ur området för en sänkning av gatunivån utanför Sperlingens backe (figur 18). Bilden visar på ett tydligt sätt hur man har grävt långt ner i den sterila leran.

Andra indikationer som stödjer tolkningen är den mängd fynd som framkom i de återdeponerade arkeologiska massorna. Det påträffades keramik som rödgods, fajans, flintgods och porslin, kakel, stuckatur, kritpipor, glasflaskor och fönsterglas samt en del animaliska restprodukter. Fynden går att datera till tiden mellan 1600-tal fram till tidigt 1900-tal (se bilaga 1). Då fynden framkom ur ett återdeponerat material dokumenterades dessa översiktligt, för att sedan gallras. Sammanfattningsvis framkom inget av arkeologiskt intresse.

Figur 18. Sänkning av gatunivå för Riddargatan västerut mellan Nybrogatan och Grev Turegatan. I fonden kvarteret Sperlingens Backe. Fotografi taget av Oskar Lindahl, år 1909. Stockholms stadsmuseum, fotonummer C 3674.

REFERENSER

Litteratur

BERNHUS, D. 2019. *Sperlingens backe. Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i fastigheten Sperlingens backe 47, del av L2015:7789/RAÄ-nr Stockholm 103:1, Stockholms kommun och län. Rapporter från Arkeologikonsult 2019:3279.*

BOSTRÖM, R, F. 2008. *Ladugårdslandet och Tyskbagarbergen blir Östermalm.* Stockholm.

GUSTAFSSON, S. 2019. *Borrprover inom fastigheten Sperlingens backe 56. Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i fastigheten Sperlingens backe 56, del av L2015:7789/RAÄ-nr Stockholm 103:1, Stockholms kommun och län. Rapporter från Arkeologikonsult 2019:3264.*

OLSSON, F. 2014. *Antikvarisk Förundersökning. Sperlingens backe 45, Stureplan 2.* Nyréns arkitektkontor.

Bildmaterial

Fotograf: Lindahl, Oskar
Skapad: 15 juli 1909
Utgiven av: Okänd
Objekt-id: Stockholms stadsmuseum, fotnummer C 3674
Sökdatum: 2020-03-19

Historiska kartor

KARTA ÖVER HELA STOCKHOLM, 1642
Stockholms län,
Troligen ritad 1642
Okänd upphovsman
Objekt id: Kungliga biblioteket. Kungliga biblioteket/Kart- och bildsektion/Stockholm 51:30

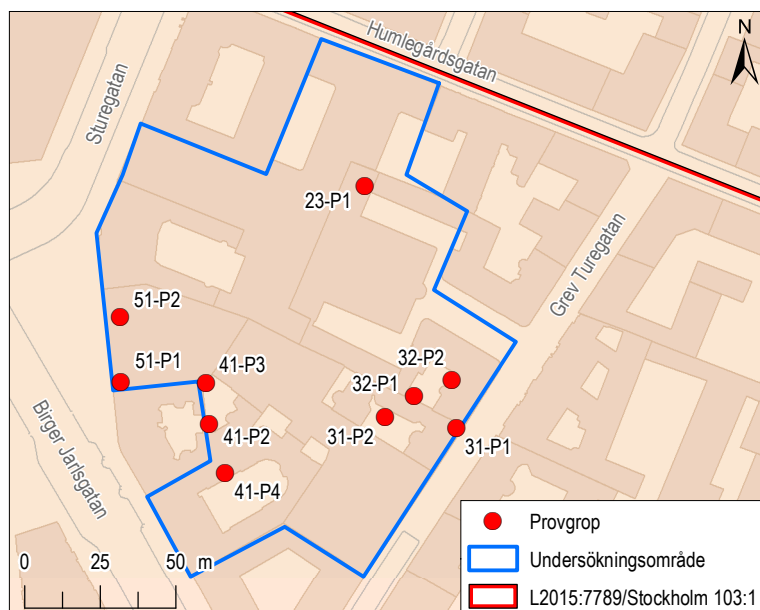
ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Arkeologikonsults projektnr:	3352
Länsstyrelsens diarienummer:	431-59042-2019
Länsstyrelsens beslutsdatum:	2020-01-22
Företagare:	Sweco Civil AB
Uppdragsnr i KMR:	202000217
Län:	Stockholms län
Landskap:	Uppland
Kommun:	Stockholm
Socken:	Stockholm
Fastighetsbeteckning:	Sperlingens backe 56
Berörda fornlämningar:	Lämningsnr: L2015:7789 RAÄ-nr: Stockholm 103:1
Typ av undersökning:	Arkeologisk schaktningsövervakning
Undersökningstid, fältarbete:	2020-03-03 till 2020-03-20
Koordinatsystem:	SWEREF99 TM
Höjdsystem:	RH 2000
Projektledare:	Dennis Bernhus
Rapportansvarig:	Dennis Bernhus
Fältpersonal:	Dennis Bernhus, Peter Sillén
Planer och layout:	Matilda Nohrstedt
Kvalitetsgranskning:	Philip Tonemar
Fynd	Inga fynd tillvaratogs

Fornminnesregistret (FMIS) stängdes ner 1 januari 2019 och har ersatts av Kulturmiljöregistret (KMR). I denna rapport hänvisas till lämningsnumren i KMR i kartor och text.

BILAGA 1. FYNDTABELL

Kontext-nr	Fynd-nr	Objekt	Material	Subklass	Del	Antal	Antal fragment	Datering	Kommentar
23-P1	1	Sko	Läder	Sula	Fram	1	1	-	Kasserad
31-P1	1	Kärl	Keramik	Rödgods	Mynnig	1	1	Ca 1700-1800-tal	Kasserad
31-P1	2	Pipa	Lera	Kritpipa	Skaft, fragment	1	1	Ca 1700-1800-tal	Kasserad
31-P2	1	Kärl	Keramik	Porslin	Botten	2	2	Ca 1800-tal	Kasserad
31-P2	2	Kakel	Lera	Rumpkakel, Vägkakel	Blad, fragment	2	3	Ca 1800-1900-tal	Kasserad
31-P2	3	Kärl	Glas	Flaska	Skärva, Myning, Hals, Botten	5	10	Ca 1900-tal	Kasserad
31-P2	4	Fönsterglas	Glas	Fönsterglas	Fönster	1	9	-	Kasserad
41-P2	1	Kärl	Keramik	Rödgods	Botten, Buk fragment	2	2	Ca 1600-1700-tal	Kasserad
41-P2	2	Kärl	Keramik	Fajans	Mynning, Botten, Buk	3	3	Ca 1850-1900-tal	Kasserad
41-P2	3	Kärl	Keramik	Flintgods	Mynning, Buk, Skärva odef	3	4	Ca 1740-1900-tal	Kasserad
41-P2	4	Stuckatur	Gips	Stucklist	Dekor fragment	1	1	Ca 1900-tal	Kasserad
41-P2	5	Pipa	Lera	Kritpipa	Skaft tagband-rillband fragment	5	5	Ca 1700-1800-tal	Kasserad
41-P2	6	Kärl	Glas	Flaska, glas	Botten, Skärva odef	4	5	Ca 1700-1800-tal	Kasserad
41-P3	1	Kärl	Keramik	Rödgods	Mynnig, Buk, Hank, Botten, Rör-skaft,	15	15	Ca 1600-1700-tal	Kasserad
41-P3	2	Kärl	Keramik	Fajans	Botten	1	1	Ca 1700-tal	Kasserad
41-P3	3	Kakel	Lera	Rumpkakel, Vägkakel	Blad, fragment	4	5	Ca 1700-1800-tal	Kasserad
41-P3	4	Pipa	Lera	Kritpipa	Fragment Huvud, Skaft ögon-band-rillband	6	6	Ca 1700-1800-tal	Kasserad
41-P3	5	Kärl	Glas	Flaska	Botten, Skärva odef	2	2	Ca 1800-tal	Kasserad
41-P3	6	Fönsterglas	Glas	Fönsterglas	Fönster	2	3	-	Kasserad
41-P3	7	Kärl	Glas	Flaska	Ölflaska	1	-	1917	Kasserad
51-P1	1	Kakel	Lera	Rumpkakel	Fragment	1	1	Ca 1800-1900-tal	Kasserad

Figur 1. Plan över provgroparna där fynden påträffades. På Fastighetskartan i skala 1:2500.

Rapporter från Arkeologikonsult 2020:3352